

VI REJSER

Flying Liza er atter på farten. Se, hvad den eventyrlystne dame nu har fundet på i Vi Rejser på lørdag.

KÆLEDYRSMASSAKRE

Hotelhund dræbt af ko

I Storbritannien er hundevenner i sorg over basset-hunden Batty, der døde efter at være blevet angrebet af en ko. 11-årige Batty var varemærke for det idylliske Holne Chase Hotel, en tidligere jagthytte i Dartmoor. I et årti havde den lavbenede hunhund med slaskeørerne budt gæster velkommen til hotellet, skriver The Guardian. Batty var så populær, at den havde sin egen hjemmeside. Hunden færdedes rundt på hotellet og var ofte med på de fotos, der blev taget af brudepar, som holdt fest på det lækre landsted. Men alt det er slut nu. Batty blev aflivet, fordi den fik svære skader af sit møde med koen. Ifølge The Guardian har en ny bassethund, Batty II, overtaget erhvervet som hotelhund på Holne Chase Hotel, der for øvrigt reklamerer med forkælelsesweekender for såvel firbenede som deres ejere. For hundenes vedkommende hyder weekenderne bl.a. på »fri adgang til landlivets dufte« og »ubegrænset brug af træer«. Imens kan deres ejermænd hygge sig i hotellets tjekkede værelser samt gå om bord i en gang solid English breakfast. (lise)

Www.batty-basset.co.uk

ÅRETS SKILØBER

Gylden skistav til Uhrskov

Skiekspert og journalist Thomas Uhrskov er netop blevet kåret til Årets Skiløber i Danmark. Med prisen følger 10.000 kroner og en gylden skistav som synligt bevis på værdigheden, oplyser Dansk Skiforbund i en pressemeddelelse. Det er første gang, at Danmark får en Årets Skiløber. Dansk Skiforbund og Højmark Rejser har sammen indstiftet prisen for at sætte fokus på skisportens velsignelser. Der har ifølge skiforbundet været stor interesse for kåringen, og Thomas Uhrskov blev valgt mellem 120 kendte og ukendte forslag til kandidater til titlen. Blandt dem, der sendte forslag ind, vil der nu blive trukket lod om en skiferie for to til Østrig med Højmark Rejser. (lise)

USA

'Flyv og kør' er populært

USA bliver et mere og mere populært rejsemål blandt danskere. Især er rejseformen *Fly'n'Drive* populær. Det skriver FDM travel i en pressemeddelelse. Heri gøres opmærksom på, at bureauet det seneste år har noteret sig en stigning i salget af rejser til USA. Bureauet mener selv, at det har noget at gøre med den gunstige dollarkurs. Og når turen til USA er en realitet, vælger flere og flere den såkaldte Fly'n'Drive-løsning, hvor man flyver til en lufthavn og rejser videre derfra i bil. »Rejseformen er populær, fordi de rejsende har en større frihed til selv at bestemme, hvad de skal se og i hvilket tempo. Tendensen peger mod, at folk vil nå at opleve så meget som muligt, når de tager af sted på en oversøisk rejse. Derfor er bilen et ideelt redskab«, siger Jesper Ewald, produkt- og indkøbschef i FDM travel. Bureauet er mod, når der i weekenden er rejsemesse i Øksnehallen i København. Her vil FDM travel yde rådgivning om rejser til bl.a. »Tropen Deluxe«, Sydafrika, USA og Canada, Australien samt New Zealand. (lise)

Www.fdm-travel.dk

PÅ VEJ. En Boeing 777 fra Singapore Airlines letter fra Københavns Lufthavn. — Foto: Jens Dresling.

SPARETIP

Gem boardingpasset

Rejser du med Singapore Airlines til Østen, Australien eller New Zealand, kan det betale sig at gemme boardingpasset. Det gør luftfartsselskabet opmærksom på i en pressemeddelelse. Uanset om du rejser på økonomi-, business- eller første klasse, udløser boardingpasset rabatter på bl.a. hoteller, billeje og visse restauranter. Du får f.eks. op til 70 procent rabat på udvalgte Raffles International-hoteller. Hotelkæden Millennium & Copthorne Hotels giver også rabat. Og så kan du ved at vifte med dit boardingpas få op til 50 procent rabat på en bil hos Hertz. I Singapore gives der desuden rabat på en lang række turistrelaterede aktiviteter. (lise)

Www.singaporeair.dk

BOMBETRUSSEL

Stewardesse ville have fri

En stewardesse fra Sri Lanka Airlines trængte til en fridag med kæresten. Derfor indtelefonerede hun en falsk bombetrussel mod flyet, hun skulle arbejde på, fortæller Take Off. Stewardessen brugte kærestens mobiltelefon til at ringe til arbejdsgiveren, Sri Lanka Airlines. Men opringen blev sporet, og dermed var stewardessen afsløret. Flyselskabet gav hende ikke kun én fridag – men rigtig mange. Hun blev nemlig fyret. (lise)

40.000 HOSPITALER

Er uheldet ude
samarbejder vi med
40.000 hospitaler og
17.000 læger verden over.

EUROPÆISKE
REJSEFORSIKRING A/S
www.europaeiske.dk

Den sidste dans

Der er godt nyt for Bulgariens dansehjørne, som i generationer har været holdt i fangenskab under kummerlige forhold. I et bjergområde 200 kilometer fra Sofia har dyreorganisationen Vier Pforten oprettet en stor naturpark, hvor de traumatiserede bjørne for første gang kan opleve et liv uden tvang og kroniske smerter.

Bjørne i Bulgarien

Tekst: Gerner Thomsen

Forestil dig, at du ligger fastspændt på jorden uden at kunne røre hverken arme eller ben. Under stor smerte bliver en metalring boret gennem din kødfulde overlæbe og næse, og de yderste led af dine fingre bliver klippet af med en boltsaks, så du ikke river nogen med dine lange negle. Selv om dine hjørnetænder for længst er fjernet, får du også en mundkurv på – som du for øvrigt skal gå med til evig tid.

Når det hele er overstået, så hæfter din plageånd en lang metalkæde i ringen, og han trækker rundt med dig i gader og stræder, hvor du skal danse for turister. Du danser ikke, fordi du kan lide det, men udelukkende af gammel vane. De skæve toner fra gådulkaen (et violinagtigt instrument) får dig nemlig til at mindes den gløende jernplade, som man bandt dig til i barndommen. Du husker kun alt for godt, hvordan den sviende varme blev ulidelig smertefuld, hvis du ikke hele tiden løftede fødderne fra pladen i samme hurtige takt som musikken spillede – du 'dansede'.

Det lyder måske som en opdigtet gyserfilm, men ikke desto mindre var det virkelighed for bjørnen Bobby, inden han kom til parken nær Belica. Her i Rilabjergene – 200 kilometers kørsel syd for Sofia – nyder den otteårige brunbjørn nu friheden for første gang, siden han blev fanget ind af sigøjnerne og skilt fra sin mor i en alder af kun syv måneder. Nu kan han uforstyrret vandre rundt i det, der er Europas største bjørnepark (12 hektar) uden ring i næsen og uden at skulle danse på kommando. Bobby deler skæbne med parkens øvrige beboere – 15 artsfæller, som i kortere eller længere perioder af deres liv har været i sigøjnernes fangenskab.

Familiers levebrød

Tsvetelina Ivanova bliver tydeligvis harm, når hun fortæller om de pinsler, som bjørnene har været igennem. Hun står i spidsen for den bulgarske afdeling af 'Vier Pforten', en østrigsk dyreorganisation, der kæmper for dyrevelfærd i hele verden. Parken ved Belica begyndte som et pilotprojekt i 2000 for et par enkelte bjørne, men i dag er der ingen tvivl om projektets succes. Der er således kun otte dansehjørne tilbage i Bulgarien, og man regner med, at de alle vil blive overdraget til parken i løbet af 2005.

»Vi ved, hvor omtrent i landet bjørnene befinder sig, og sigøjnerne er klar over, at det snart er slut«, fortæller Tsvetelina.

»I kommunisttiden var dansehjørne vældig populære og fandtes i stort antal.

Værd at vide

■ Bjørneparken ligger i det sydvestlige Bulgarien, nær landsbyen Belica i Rilabjergene eller ca. 200 kilometers kørsel fra Sofia. Følg skiltningen fra Belica eller arranger turen igennem et hotel eller rejsebureau i den nærliggende bjerglandsby Bansko.

■ Fra april til oktober tilbyder parkens bjørnepassere gratis rundvisning hver hele time i dagtimerne.

■ Frivillige donationer kan betales på stedet eller overføres ved at kontakte dyreorganisationen Vier Pforten: www.vier-pforten.bg

Men i dag har bulgarerne fået øjnene op for de brutale metoder, som har lært bjørnene at danse, og det er derfor stort set kun udenlandske turister, der lægger penge.

På spørgsmålet om, hvorfor der stadig findes dansehjørne i Bulgarien, når det har været forbudt ved lov siden 1992, sukker Tsvetelina og ser træt ud i ansigtet. Det bliver mest af alt til en lang forklaring om, at det faktisk heller ikke er til at forstå – selv ikke for bulgarere. Politiets magtesløshed overfor hvad de skal stille op med sådan et stort dyr, og så det evige bulgarske bureaukrati får det meste af skylden, når hun skal forsøge at forklare paradokset.

Det er nu heller ikke helt så enkelt at fjerne bjørnene fra deres ejere, som man må

ske skulle tro. Opræden med dansehjørne har været et velkendt erhverv for sigøjnerne i mange århundreder – et erhverv, som ofte går i arv fra far til søn.

»Det er hele familien, som mister deres levebrød, når vi tager bjørnene fra dem. Derfor forsøger vi at forhandle med familierne og betaler som regel en kompensation på mellem tyve og fyrre tusinde kroner – svarende til flere årslønninger i Bulgarien. Under overdragelsen er medierne ofte til stede, men det sker tit, at en ellers fuldstændig klar aftale går i vasken, fordi familien i sidste øjeblik ombestemmer sig. Kvinderne stiller sig op og storturer foran et snurrende kamera, mens de med stor dramatik forklarer, hvordan overdragelsen er en tragedie for familien. Det ender så

med, at vi må tage tilbage uden bjørnen, selv om et helt transporthold med dyrlæge og bjørnepassere står klar. Men det skal nok lykkes at få de sidste bjørne i hus«, siger Tsvetelina.

I Europa er det kun Bulgariens nabolande, Serbien og Albanien, som endnu ikke har forbudt dansehjørne.

Mærket for livstid

Mens Tsvetelina fortæller, går vi rundt på de smalle stier mellem parkens syv indhegnede sektorer. Landskabet åbner sig, efterhånden som vi bevæger os op gennem fyrreskoven mod informationscentret øverst i parken. Vi skrider lidt i sneen, som endnu ligger højt, mens februarsolen kaster en varm glød på de nøgne klipper i baggrunden. En stor del af parkens bjørne går i hi på

denne årstid, ligesom vilde bjørne i naturen også gør det, men ofte har de brug for en lang tilvænningsperiode.

»I sigøjnerne fangenskab har bjørnene aldrig sovet vintersøvn, så de skal først genopnå deres naturlige instinkt. Vi hjælper dem på vej, så godt vi kan med kunstige huler forret med hø, og vi forsøger også at skærpe deres sanser ved f.eks. at skjule maden for dem«, forklarer Tsvetelina. Om sommeren fortæller hver bjørn typisk otte kilo frugt, ét kilo nødder og ét brød per dag.

Bobby er en af de bjørne, som endnu ikke er begyndt at gå i hi. Da vi er ud for ham, stopper jeg op for at tage et billede af ham gennem hegnet. Ved kameraets lyd sætter han sig ned og poserer for mig – det er tydeligt, at han genkender lyden

LIVET EFTER. I bjørneparken i Belica kan de tidligere dansehjørne vandre frit rundt og nyde livet uden ring i næsen og uden at skulle optræde for turister på kommando. — Foto: Vier-Pforten

LIVET FØR. Bjørnene får blødende infektioner i både næse og mundtøj på grund af de metalringe, som de har gået med i årevis. Hvis ejeren kommer til at hive for meget i kæden, så flytter han blot metalringene til et andet sted på læben.

Foto: Vier-Pforten

fra dengang, han underholdt turistene ude ved Sortehavet. Bjørne har en god hukommelse, og ifølge eksperter vil parkens bjørne aldrig komme til at opføre sig helt som ude i naturen. Dertil er de for mærket af deres fortid.

»Vi er godt tilfredse, hvis bjørnene har et bedre liv hos os, end de havde det i sigøjnerne fangenskab«, siger Tsvetelina.

Flossede læber

Og det er der vist ingen tvivl om, at de har. Indenfor i informationscentret ser jeg udstillingsmontre med kæder, ringe og mundkurve, som man har fjernet fra de mishandlede dyr. Jeg bliver vist ned i kælderens, hvor man har indrettet en hel lille operationsstue. Ved ankomsten til parken har stort set alle bjørne blødende infektioner i næse og mundtøj, og læberne er som regel helt flossede af de metalringe, som sigøjnerne flytter til et nyt sted på læben, hver gang de har hevet for meget i kæden.

Ofte må dyrlægen foretage en større operation under fuld bedøvelse, for at bjørnene kan komme til at fungere bare nogenlunde normalt igen. Som eksempel nævner Tsvetelina 10-årige Mitko, der er den sidste ankomne bjørn til parken. Mitkos læbe var så ilde tilredt, at dens eier til sidst ikke kunne finde nye steder at sætte ringen fast. Derfor stak han en metalspids op gennem bjørnens underkæbe, hvortil kæden blev fastgjort.

»Da vi fjernede metallet, var der et stort hul tilbage i underkæben, hvor vandet løb ud, hver gang bjørnen forsøgte at drikke. Selv om dyrlægen syede hullet sammen, så er Mitko stadig parkens mest sky bjørn«, siger Tsvetelina.

Også bjørnenes tænder (eller mangel på samme) er en trist historie. Da sigøjnerne næsten udelukkende fodrer de store dyr med sukker og brød, er tænderne ofte reduceret til åbne kratre, som dyrlægen må forsøge at lukke med store plumper. Ved ankomsten til parken går mange af bjørnene stereotyp rundt i små cirkler og svinger frem og tilbage med hovedet – simpelt hen fordi de har så mange smerter i tænderne, at de ikke kan holde det ud. Som regel skal der flere tandlægebesøg til, før tandpinen forsvinder.

Mens vi står og snakker, kravler 15-årige Stefan forsigtigt ud af sit hi – det gør han hver dag på dette tidspunkt, fortæller Tsvetelina. Selv om det er flere år siden, han kom til parken, så er han åbenbart stadig bange for at følge sit naturlige instinkt. Da Bobby ser Stefan, bliver han tydeligvis glad; han rejser sig og går Stefan i møde. De to bjørne begynder at lege med hinanden: Stefan napper Bobby lidt i nakkeskindet, mens Bobby dasker Stefan med poten – tydeligvis et venskabeligt dask, men uden tvivl nok til at slå en fuldvoksen mand i gulvet. Hele legen varer i et kvarter, og bagefter går Stefan tilbage til sit hi.

Det lille oprin udstiller kontrasten til bjørnenes tidligere liv; det er, som om bjørnene vil fortælle, hvor godt de har det her i parken. Jeg takker for rundvisningen og kører ned fra bjergene ad den snedækkede bjergvej med oplevelsen af, at selv triste dyreskæbner kan ende lykkeligt, hvis bare der er vilje. Tsvetelina forsikrer mig om, at Bulgariens sidste dansehjørne nok skal være i hus, næste gang jeg besøger parken.